

WOMEN IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT: SCIENCE AND QUALITY EDUCATION

3RD INTERNATIONAL CONFERENCE

FIZIKA O`QITUVCHILARI GENDER TENGLIGI MASALASIDA MANTIQIY KOMPETENTLIKNINING AHAMIYATI

Gulnoza Nafasova

Guliston Davlat Universiteti o`qituvchisi

E-mail: gulnozanafasova544@gmail.com

**Kalit so`zlar:** Mantiqiy kompetentlik, fizika, gender tenglik, ilmiy so`rovnama, dunyoqarash.

Annotatsiya: Ushbu maqolada fizika o`qituvchilari gender tengligi masalasida mantiqiy kompetentliknining ahamiyati haqida so`z boradi. Tadqiqotning maqsadi fizika fani o`qituvchilik kasbini tanlashda erkakmi, ayolmi kim bo`lsa ham, avvalo egallagan kasbining yetuk mutaxassisi bo`lishi maqsadga muvofiqligi haqida mulohazalar hamda olingan natijalar va takliflarni taqdim etishdan iborat. Ilmiy izlanish, o`qish, bilim olish jamiyatda gender tenglik masalasining maqbul yechimlardan biri degan xulosaga kelindi.

PHYSICS TEACHERS ARE THE ESSENCE OF LOGICAL COMPETENCE IN THE ISSUE OF GENDER EQUALITY

Keywords: Logical competence, physics, gender equality, Scientific Survey, worldview.

Abstract: In this article, physics teachers will talk about the significance of logical competence in the issue of gender equality. The purpose of the study is to provide feedback , obtained results and suggestions about the feasibility of the physical science when choosing a teaching profession, whether it is a man, a woman, whoever is, first of all, a mature specialist in the profession he occupies. It was concluded that scientific research, study , knowledge is one of the optimal solutions to the issue of gender equality in society.

УЧИТЕЛИ ФИЗИКИ ПРОЯВЛЯЮТ ЛОГИЧЕСКУЮ КОМПЕТЕНТНОСТЬ В ВОПРОСЕ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА

Ключевые слова:

Логическая компетентность, физика, гендерное равенство, научный опрос, мировоззрение.

Аннотация:

В данной статье речь пойдет об основах логической компетентности учителей физики в вопросе гендерного равенства. Цель исследования состоит в том , чтобы представить соображения, полученные результаты и предложения о целесообразности выбора профессии учителя физики

кем бы то ни было, мужчиной или женщиной, в первую очередь, если он является зрелым специалистом в своей профессии. Был сделан вывод, что научные исследования , учеба, получение знаний-одно из оптимальных решений проблемы гендерного равенства в обществе.

Fizika fundamental fanlar orasida ham tabiiy ham aniq fanlar sirasiga kiradi. Bu fanni yosh avlodga o`qitish ham hayotiy zarurat, ham kelajakdagi kashfiyotlar uchun zamin hozirlaydi. Fizika fanini o`qitishda nima uchun o`qitish, nimani o`rgatish va qanday o`qitish asosiy vazifa hisoblanadi. Sababi endilikda faqatgina ilmiy qonunlarni yod olish bilangina ilmiy taraqqiyotga xissa qo`shib bo`lmaydi. Yangi g`oyalar, kashfiyotlar, innovatsion rivojlanish uchun ilmiy-mantiqiy dunyoqarashi shakllangan kadrlar zarur.[1.B.139.]. Bunda ayniqsa fizika o`qituvchilarining o`rmini va ularga yuklatilgan vazifaning mas`uliyati katta. Agar biz kelajakda farzandlarimiz buyuk kashfiyotchi bo`lishini istasak, bugungi kunda bo`lajak fizika o`qituvchilarining ilmiy- mantiqiy dunyoqarashini yuksak darajada shakllantirish dolzarb masala darajasida ko`tariladi [2.B.24]. Bunda o`quv maqsadlariga mos keladigan o`qitish usullari, vositalari va tashkiliy shakllarini to`g`ri tanlashimiz lozim bo`ladi.

Fizika kursida o`rganilishi kerak bo`lgan fizikaviy bilimlar tarkibiga faktlar, tushunchalar, qonunlar, nazariyalar, dunyoning yagona fizik manzarasi, fizika fanining usullari va fizikaviy qonunlarni texnikada qo`llash kiradi. Asosiy materialning mazmuni, shuningdek, o`quvchilarning bilim va ko`nikmalari o`quv yurtlari uchun fizika dasturi bilan belgilanadi. Jamiyatda esa kadrlarga bo`lgan ehtiyojlarini hisobga olish va talabalarning qiziqishlarini hisobga olish zarurati mavjud. O`rganish jarayonida dunyo bilan o`zaro munosabatda inson ma'lum bir dunyoqarash tushunchasini o`zi tanlaydi. O`qituvchining roli bu tanlovni amalgaloshirishga yordam berishdir.[3.B.791]

Ammo bir muammo borki , undan ko`z yumib bo`lmaydi. Yuqori sinf bitiruvchilari kasb tanlash masalasida ikkilanish yuzaga keladi. Iqtidorli qizlar

fizika o`qituvchilik kasbni tanlashdan cho`chishadi. Sababi fizika ko`proq erkakalarga xos degan tushuncha mavjud. Ammo iqtidor qobiliyat masalasi o`rtaga tashlanganida vaziyat o`zgaradi.

Shu boisdan fizika o`qituvchilik kasbini tanlashda gender mansublikning ahamiyatini aniqlash maqsadida ilmiy so`rovnoma o`rkazildi. So`rovnomada “Sizning fikringizcha fizika fani o`qituvchilik kasbi kimlarga mosroq?” - degan savol bilan murojaat qildik. So`ronomada maktab o`quvchilari, abuturentlar, maktab o`qituvchilari, Oliy ta`lim muassasalari professor o`qituvchilari, texnik xodimlari, talabalar, uyushmagan yoshlar, shuningdek tasodifiy ishtirokchilar va hozirda farzandlari maktab yoshida bo`lgan ota-onalar ishtirok etdi. So`rovnomada ishtitokchilar qiziqish va o`ta faollik bilan ishtirok etishdi. Jami ishtirokchilar soni 1015 ta nafar bo`lib, so`rovnoma telegram ijtimoiy tarmog`ida 26- yanvar 2023 yil kuni o`tkazildi. Istirokchilarning yosh bo`yicha taqsimoti (1-jadvalga qarang).

1-jadval.

Respondentlar yoshi	12-18		18-24		24-30		30-50		50-85	
Respondentlar soni	218	1,5%	14	30,9%	56	15,4%	81	27,6%	6	4,5%

Yosh bo`yicha taqsimotda kata yoshli ishtirokchilarning nisbatan kamligi ijtimoiy tarmoqlarda faol emasligi bilan izohlandi.

So`rovnoma natijasi quyidagicha bo`ldi (1-rasmga qarang).

Переслано от Gulnoza Nafasova Baxtiyorovna 🐱

ILMIY SO'ROVNOMA!(sizing fikringiz biz uchun muxim)

Sizning fikringizcha fizika fani o'qituvchilik kasbi kimlarga mosroq?

Опрос

20% ERKARLARGA (chunki bu texnikaga oid va ko'proq ekraklar yaxshiroq uddalaydi).

7% AYOLLARGA (o'qituvchilik, o'rgatish ,pedagogika ayollarga xos).

70% Bunda jinsning axamiyati yo'q (muximi fanni bilish darajasi va pedagogik maxoratga bog'liq).

2% Umumta'lim makablardan fizika fanni olib tashlab kerak (juda qiyin fan!).

1% Kim bo'lsa ham 45 minut bolalarni avrab tursa bo'ldi. (...)

РЕЗУЛЬТАТЫ

10:12 ✓ .

1-Rasm. Fizika fani o`qituvchilik kasbi tanlashda gender mansublikning ahamiyati so`rovnomasi natijalari.

Natijalarni tahlil qilamiz (2- jadvalga qarang).

2- jadval

Sizning fikringizcha fizika fani o'qituvchilik kasbi kimlarga mosroq?										
Ilmiy so`rovnama natijalari taxlili										
Erkalarga deb hisoblovchilar			Ayollarga deb hisoblovchilar			Pedagogik kompetensiyasi yuqorilarga deb xisoblovchilar		Fizika fani kerak emas deb xisoblovchilar		Befarqlar
20%		7%		70%		2%		1%		
12%	Oliy ma'lumotililar	Erkaklar	8%	Ayollar	5%	Oliy ma'lumotililar	2%	Ayollar	40%	
4%	O'rta ma'lumotililar	Erkaklar	6%	O'rta ma'lumotililar	5%	O'rta ma'lumotililar	2%	Ayollar	30%	
2%	O'quvchi-Talabalar	Boshqa kasb egalari	2%	O'quvchi-Talabalar	5%	O'quvchi-Talabalar	3%	Ayollar	1%	
0%	Uyushmagan yoshlar	Pedagoglar	0%	Uyushmagan yoshlar	2%	Oliy ma'lumotililar	1%	Erkaklar	0%	
14%	Pedagoglar	Boshqa kasb egalari	22%	Boshqa kasb egalari	3%	O'rta ma'lumotililar	4%	Oliy ma'lumotililar	1%	
2%	Uyushmagan yoshlar	Pedagoglar	12%	O'quvchi-Talabalar	1%	O'rta ma'lumotililar	1%	Talabalar	0%	
0%	Uyushmagan yoshlar	Boshqa kasb egalari	0%	Uyushmagan yoshlar	0%	Oliy ma'lumotililar	0%	Pedagoglar	1%	
1%	O'quvchi-Talabalar	Uyushmagan yoshlar	1%	O'quvchi-Talabalar	0%	O'rta ma'lumotililar	0%	Boshqa kasb egalari	1%	
1%	Uyushmagan yoshlar	O'quvchi-Talabalar	0%	O'quvchi-Talabalar	0%	O'rta ma'lumotililar	0%	O'quvchi-Talabalar	0%	

Bir qarashda fizika fani o`qituvchilik kasbi erkaklar kasbi ekan degan hayolga borish mumkin (20% erkaklar , 7% ayollar), ammo ishtirokchilarning asosiy qismi umuman boshqa fikrni yoqlab ovoz bergenlar. Natijalarga ko`ra respondentlarning 70% qismi kasb tanlashda pedagogik mahorat, bilim ko`nikma asosiy ko`rsatgich ekanligini tasdiqlashdi. So`rovnoma da fizika fanini kerak emas deb hisoblovchilar 2% va befarqlar 1% ni tashkil qildi.

Xulosa o`rnida shuni ta`kidlaymizki bo`lajak fizika o`qituvchilari qaysi ijtimoiy bo`g`inga mansub bo`lmasin avvalo kasbiy maxoratlarini oshirishi, o`z ustida ishlashi, mantiqiy kompetentliligini oshirishi va zamon bilan hamnafas bo`lishi lozim. Ilmiy izlanish, o`qish , bilim olish jamiyatda gender tenglik masalasining maqbul yechimlaridan biridir. Erkakmi ayolmi, kim bo`lsa ham, avvalo egallagan kasbining yetuk mutaxassisini bo`lsa maqsadga muvofiqdir. Qizlarni kasb tanlashida jamiyatda qotib qolgan fikrlarni emas, iqtidor, qiziqish, kompetensiyalarini asosiy omil deb bilish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- [1] Nafasova G., Abdullayeva B. S. DEVELOPMENT OF LOGICAL COMPETENCE OF FUTURE PHYSICS TEACHERS BASED ON STEAM AND SMART EDUCATIONAL TECHNOLOGIES //Eurasian Journal of Academic Research. – 2023. – T. 3. – №. 1 Part 2. – C. 138-140.
- [2] Abdurashidovich, Nafasov Ganisher, and Jamuratov Kengash. "The Local Problem with Integral Gluing Condition for Loaded Mixed Type Equation Involving the Caputo Fractional Derivative." *Texas Journal of Engineering and Technology* 14 (2022): 20-26.
- [3] Abdurashidovich N. G. Theoretical Basis Of Development Of Cognitive Competence Of Students Of Higher Education Institutions In The Process Of Teaching Elementary Mathematics //European Journal of Molecular and Clinical Medicine. – 2021. – T. 8. – №. 1. – C. 789-806.